

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

Posudek bakalářské práce

Kolářová, Nina (2013): Dialekt macht schlau. Zum Stellenwert der Dialekte im Schulunterricht des Freistaates Bayern, FF UK v Praze, 64 str., vedoucí práce – Dr. des. Boris Blahak, M.A.

Bakalářská práce Niny Kolářové se zabývá tématem, jež je z hlediska filologického studia německého jazyka **relevantní**.

Práce je **přehledně členěna do dvou základních částí**, teoretické a empirické. V **teoretické** části se autorka věnuje vymezení pojmu „Mundart“ (dialekt, nářečí), především ale postojům k užívání dialektu ve spolkové zemi **Bavorsko**. V popředí autorčina zájmu je přitom postavení nářečí ve výuce na tamějších školách. Navazující **empirická část** obsahuje vyhodnocení dotazníků, pomocí nichž se autorka pokusila zmapovat tyto postoje u žáků a učujících vybraných škol v Bavorsku.

Metodologie práce spočívající v teoretickém ukotvení zkoumaného jevu v různých informačních zdrojích a jeho empirické analýze pomocí dotazníkové metody je vzhledem k typu práce a charakteru tématu **zvolena přílehlavě**. Oceňuji, že autorka k vyhodnocení dat z dotazníkového výzkumu přistoupila **reflektovaně** a že si je vědoma jeho omezení (viz str. 38n).

V souvislosti s obsahem práce se zaměřím pouze na **sporná místa**, popř. místa, která dle mého názoru vyžadují **doplnění** (v chronologickém pořadí, výběr):

(a) Čtenář bude patrně schopen sám odvodit, proč se autorka rozhodla zkoumat postoje k užití dialektů zrovna v Bavorsku, přesto by ale bylo lepší, kdyby hned v úvodu práce svou **motivaci** explicitně tematizovala.

(b) Na str. 11 se autorka zmiňuje o tom, že dialekty jsou kromě dialektologie také předmětem zájmu sociolingvistiky. Na tomto místě ale dle mého názoru chybí zmínka o **další jazykovědné disciplíně**, která s dialektologií přímo souvisí, a to i historicky, jakkoli se autorka touto perspektivou v práci nezabývá. O kterou jazykovědnou disciplínu se jedná a jak konkrétně souvisí s dialektologií?

(c) Na str. 14 autorka uvádí jakožto **typické příklady německých variet** Alemannisch, Bairisch, Ostfränkisch, Kölsch a Westfälisch. Zde by patrně bylo vhodné uvést nějaký zdroj, ze kterého čerpala. Co se zde myslí výrazem „typický“? Počet mluvčích? Tato otázka se zde nabízí proto, že některé známé variety ve výčtu chybí (např. Berlinerisch).

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

(d) Na str. 15 je usouvztažňován **dialekt a školní prospěch**. Postrádám zde ale kritické zamýšlení nad tím, jestli školní prospěch opravdu vždy reflektuje skutečné dovednosti, popř. schopnosti žáků.

(e) Např. na str. 17 se autorka zmiňuje o dialektech v souvislosti s literární produkcí. Jakou roli hrály dialekty v rámci tzv. „**Heimatliteratur**“?

(f) Na str. 20 autorka píše: „Der deutsche Schriftsteller Wolfgang Johannes Bekh plädiert in seinem Buch *Richtiges Bayerisch für eine bairische Hochsprache*: «Je näher sich die geschriebene und die gesprochene Sprache stehen, desto unproblematischer wird der Anfangsunterricht im Schreiben» (Zehetner 1985: 203)“. Co by ale důsledné přiblížení psaného a mluveného jazyka mělo v tomto konkrétním případě také za následky? Opět zde postrádám autorčin kritický pohled.

(g) Na str. 29 se píše: „Ramge (1978: 267) behauptet jedoch, dass der/die Lehrer/in den Dialekt im Deutschunterricht benutzen sollte. Nicht jeder könne die Standardsprache so gut beherrschen und das verschlechtere dann seine Bildungschancen.“ A jak by se tedy potom mělo mluvit ve třídách, které navštěvují žáci s různou mateřštinou (fenomén přistěhovalství)? A dále – co je vlastně cílem vzdělání? Lze předpokládat, že žáci budou v budoucnu vystaveni nutnosti užívat spisovné němčiny. Neměla by je škola na tuto situaci spíš připravit než je naopak před spisovnou němčinou „chránit“? Je škola spíš „skleník“ hýčkající své žáky v pocitu bezpečí za každou cenu, nebo je to spíš příprava na „realitu života“? Co si autorka o **roli školy** v tomto ohledu myslí?

(h) V kap. 3.3 autorka mohla reflexi o užití metodologii rozvést podrobněji, především v otázce obecné (!) charakteristiky dotazníkové metody. Co je její největší slabinou?

(i) Práci by také bylo možné doplnit o alespoň krátké zamýšlení nad rolí dialektů v současné federalizované Evropě. Jak se k regionálním jazykům (dialektům) staví **Evropská unie**?

(j) Cílem práce není reflektovat problematiku dialektů ve výuce **němčiny jako cizího (!) jazyka**. Mohla by autorka toto téma přesto alespoň stručně okomentovat?

Práce je v kontextu bakalářského studia psána celkově relativně **dobrou, nikoli ale bezchybnou němčinou**, která sice splňuje požadavky kladené na jazykové zpracování absolventské práce v této fázi studia, která by ale zároveň snesla i mnohá vylepšení. Rušivě působí především opakovaně chybné koncovky zpodstatněných přídavných jmen typu *die Lehrenden* (srov. např. *um jüngere Lehrenden* na str. 22 a na mnoha dalších místech). Z gramatického hlediska se lze pozastavit např. i nad následující pasáží s odchylkou od normy v oblasti modality: *Die dialektsprechenden SchülerInnen mussten nämlich die Standardsprache ganz vom Anfang an lernen (...). Dieses Ergebnis musste sehr überraschend sein, weil die meisten Menschen denken, dass...* (str. 19). Na str. 22 je chybná rekce u slovesa *folgen*. Některé části textu by bylo vzhledem k jeho druhu (odborná práce) možné formulovat mnohem obratněji (srov. např. *Die Zahlen wirken nicht irgendwie revolutionär*, str. 24). Výhrady lze mít i k anglickému a českému abstraktu. V případě prvního z nich by si autorka měla ověřit, zda mezi německým *es* a anglickým *it* je skutečně vztah stoprocentní

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
FILOZOFICKÁ FAKULTA
Ústav germánských studií

nám. Jana Palacha 2, 116 38 PRAHA 1, ČESKÁ REPUBLIKA

symetrie, v případě druhého by se měla zamyslet nad tím, jakým dojmem v českém textu působí nadužívání pasiva.

Z hlediska technického (citace apod.) práce působí **hodnotně**. Vytknout jí lze např. nestandardní citace typu Neuland/–Hochholzer: 2006: 176 (str. 13), které se objevují na několika různých místech, a několik dalších drobných překlepů, které se ale v mnohdy větším rozsahu vyskytují i v pracích diplomových nebo disertačních.

Závěr: Možná až příliš nekritické přejímání některých tezí, přílišná jednostrannost argumentace a místy chybějící nadhled bez větší snahy o problematizaci je dle mého názoru největší slabinou předkládané práce. Na opačné misce vah stojí relevance tématu, zvolená metodologie a bohatá literatura. I přes zmíněné nedostatky předkládaná práce dle mého názoru celkově splňuje požadavky kladené na její zpracování. **PRÁCI PROTO DOPORUČUJI K OBHAJOBĚ. CELKOVÉ HODNOCENÍ BUDE STANOVENO AŽ NA ZÁKLADĚ PRŮBĚHU OBHAJOBY. Jako témata k diskuzi navrhuji otázky formulované v tomto posudku.**

V Praze, dne 26. 5. 2013

.....

Mgr. Martin Šemelík